

DSD

Elosztott
Rendszerek
Osztály

**HEKTÁR: Hazai
elektronikus
könyvtári
rendszerek
összekapcsolása**

Kiss Gergő,
Kovács László,
Micsik András,
Moldován István

MTA SZTAKI

A HEKTÁR projektről

- n HEKTÁR: Nyílt archívumi ajánlások alkalmazása hazai elektronikus könyvtárakban
- n Résztvevők:
  - n MTA SZTAKI Elosztott Rendszerek Osztály
  - n OSZK Magyar Elektronikus Könyvtár
- n A projekt vége: 2004. június
- n A projekt célja: az Open Archives Initiative (OAI) ajánlások hazai terjesztése

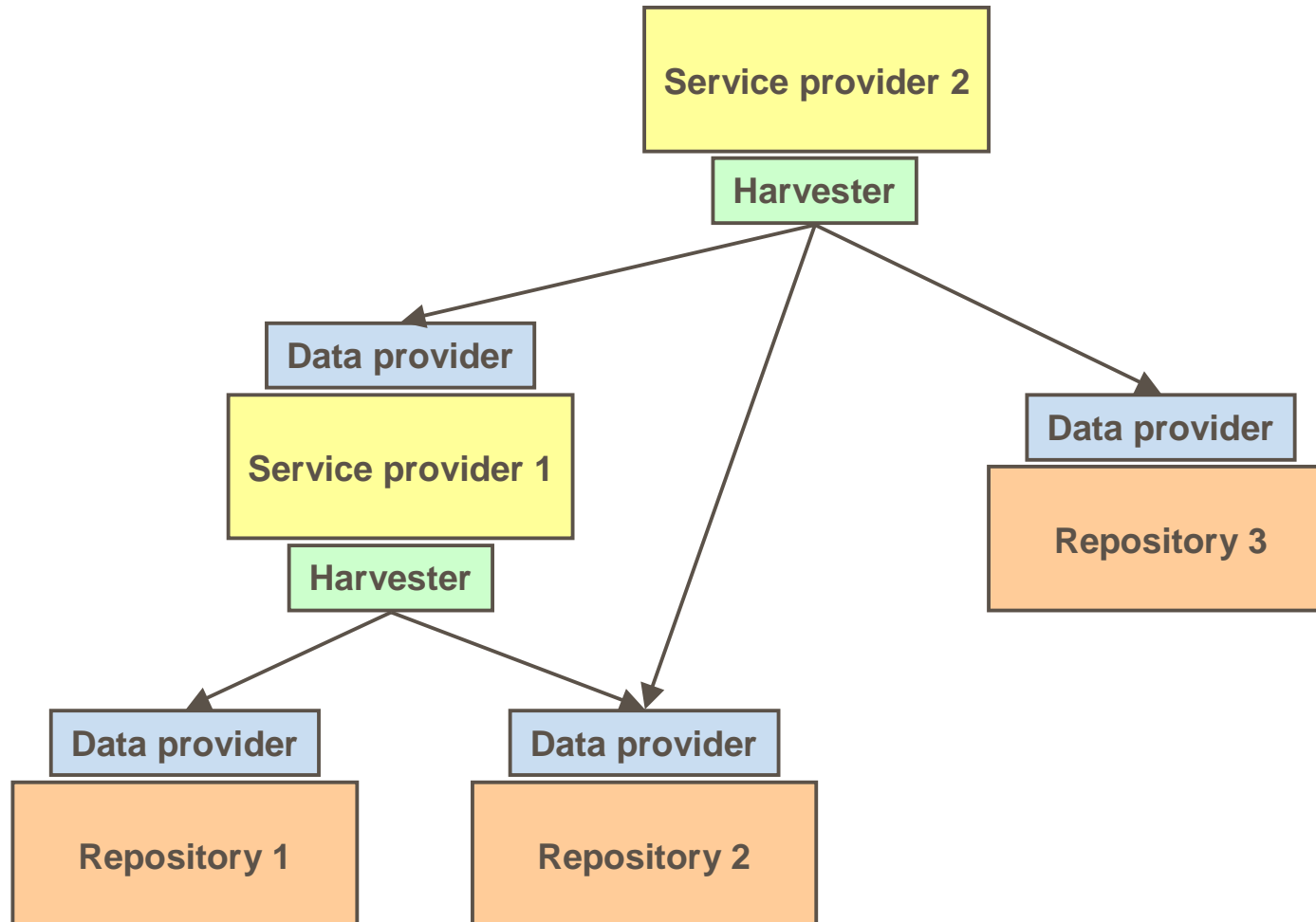
Open Archives Initiative (OAI)

- n Az OAI mozgalom fő célja a tartalom terjesztésének javítása
- n Ennek módszere
  - n Az archívumok letölthetővé teszik a szolgáltatott tartalmakhoz tartozó metaadataikat
  - n A több helyről letöltött metaadatok egyesíthetők és új szolgáltatások építhetők erre az adatbázisra
- n Alkalmazási példák:
  - n Tudományos információcsere (preprint, open access, stb.)
  - n Tematikus portálok (pl. SozioNet)
  - n Egyesített keresők (pl. OAIster)

Az OAI-PMH begyűjtő protokoll

- n OAI Protocol for Metadata Harvesting (OAI-PMH)
- n 2.0 verzió: 2002 június
- n Az OAI-PMH alapelvei:
  - n Csak a metaadatokat gyűjti be, a tartalmat nem
  - n „Pull” módban üzemel, tehát a begyűjtő kezdeményezi az adatátvitelt, nem az archívum
  - n Dublin Core alapú
- n Az OAI-PMH alapelemei:
  - n Data provider, harvester, service provider
  - n Repository, set, item, record
  - n Unique identifier

OAI alapú architektúrák

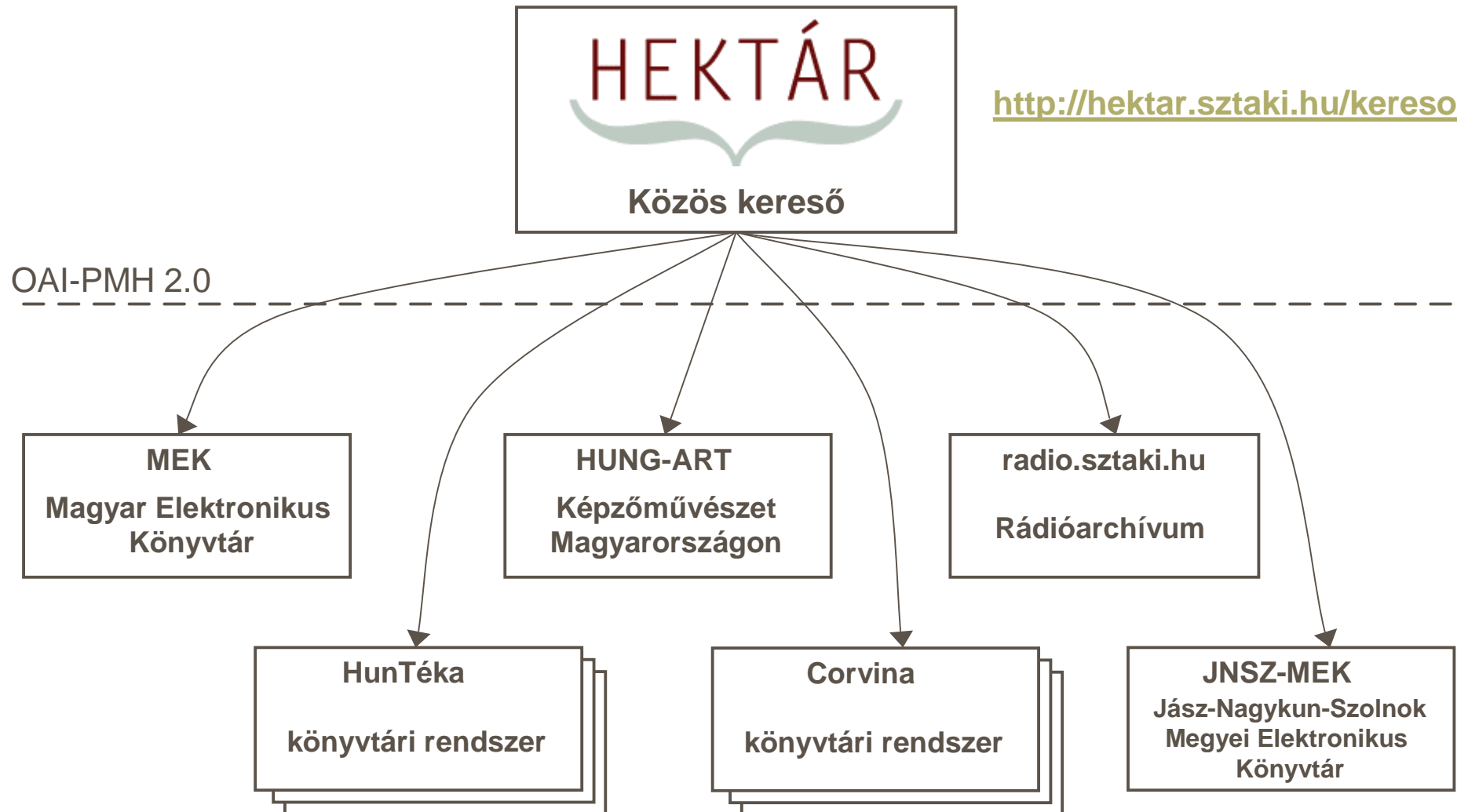
Az OAI-PMH begyűjtő protokoll elemei

- n Identify
  - n Az archívum alapadatainak lekérése
- n ListSets
  - n Az archívum belső struktúrája (gyűjtemények)
- n ListMetadataFormats
  - n Támogatott metaadat formátumok (DC kötelező)
- n ListIdentifiers
- n ListRecords
- n GetRecord
  - n Metaadat rekordok letöltése
  - n Szűkítések: dátum, gyűjtemény szerint

Mit tettünk a HEKTÁR projektben?

- n Lefordítottuk az OAI-PMH 2.0 ajánlást
- n Nyílt forráskódú data provider implementációt tettünk közzé
- n Data providert illesztettünk archívumokhoz
- n Begyűjtöttük a kapcsolt archívumok metaadatait
- n Egyeztettük a DC használatát az archívumok között
- n Közös keresőt készítünk (tesztüzem)

Jelenlegi kapcsolatok

Mi a különbség?

- n Miért kell még egy közös kereső, amikor van már:
  - n WebKat, KözEIKat, MOKKA, ODR, stb.
- n A fő különbség az OAI és Dublin Core használatában van:
  - n Az OAI gyorsan terjedő, nyílt, nemzetközi ajánlás
  - n A Dublin Core univerzális, nem csak könyvtárakra alkalmazható
  - n Az OAI felépítéséből adódóan alkalmas hierarchikus, rugalmas és önszervező architektúrák kialakítására
  - n Az OAI technológiailag jól illeszkedik a jelenlegi Internet/WWW világba

A DC és OAI Magyarországon

- n Miért kell bármit is tenni, mikor kész ajánlások állnak rendelkezésre?
  - n A Dublin Core gyorsabb hazai elterjedéséhez szükség lenne
    - n Az ajánlások magyar fordításaira
    - n Használati útmutatókra
    - n Lásd/hallgasd még: „Metaadatsémák nyilvántartása Szemantikus Web alapon” című előadásunk (16:40 A terem)
  - n OAI hazai használata
    - n A protokoll megfelelés vizsgálata
    - n Lásd még: Nemzeti Digitális Adattár (NDA)

A DC használata a Hektár projektben

- n A projekten belül a DC használatát finomabban kellett szabályozni a szolgáltatás minősége érdekében:
  - n Személynevek leírása (Creator, Contributor)
  - n Dokumentumtípusok ábrázolása (DCMI Types)
  - n Tartalom URL rögzítése (Identifier)
  - n ISO 639-2 nyelvkódok használata
  - n Többnyelvű rekordok formátuma
  - n ...
- n Valamint a Dublin Core Usage Guidelines betartása is fontos, de nem triviális feladat volt

Közös Kereső

KERESÉS

RÉSZLETES KERESÉS

ARCHÍVUMOK

ADMIN

Bejelentkezés

Az Ön felhasználó neve:
micsik
[Beállítások](#)
[Kilépés](#)

Kapcsolat

hektar@dsd.sztaki.hu
[HEKTÁR projekt](#)
[MTA SZTAKI DSD](#)
szotar.sztaki.hu

magyarul ▾

Keresés

[Részletes keresés](#)

Találatok megoszlása az archívumokban

3 Magyar Képzőművészeti Egyetem - Könyvtári képatadbázis

2 Magyar Elektronikus Könyvtár

Találatok

1 - 5 összes: 5 ⏪ ⏩ ↺ ⏴ ⏵

 Cyrano-illusztráció[grafika] / Molnár C. Pál
Molnár C. Pál (1894-1981)
[Metaadatok](#)
Cím: **Cyrano-illusztráció[grafika]** /Molnár C. Pál

 Cyrano-illusztráció[grafika] / Molnár C. Pál
Molnár C. Pál (1894-1981)
[Metaadatok](#)
Cím: **Cyrano-illusztráció[grafika]** /Molnár C. Pál

 Cyrano-illusztráció[grafika] / Molnár C. Pál
Molnár C. Pál (1894-1981)
[Metaadatok](#)
Cím: **Cyrano-illusztráció[grafika]** /Molnár C. Pál

 Ábrányi Emil költeményei
Ábrányi Emil
[Metaadatok](#) [Tartalom](#)
Tartalmi leírás: becsesebb a Manfred fordítása, de még így is kiváló mű. A **Cyrano** és a Sasfiók, melyekben a Hugo Viktor-féle fogalmazású

Közös Kereső

KERESÉS
RÉSZLETES KERESÉS
ARCHÍVUMOK
ADMIN

Bejelentkezés

Az Ön felhasználó neve:
 micsik
[Beállítások](#)
[Kilépés](#)

Kapcsolat

hektar@dsd.sztaki.hu
 HEKTÁR projekt
 MTA SZTAKI DSD
szotar.sztaki.hu

magyarul ▼

Részletes keresés

A keresőkérdés:

Típus	tartalmaz ▼	térkép	+ -
ÉS			
Bármelyik mező	tartalmaz ▼	Magyarország	+ -
ÉS			
Tér-idő vonatkozás	tartalmaz ▼	19	+ -

1. Keresőkérdés összeállítása

ÉS

VAGY

Archívum
 Azonosító
 Begyűjtés dátuma
 Bármelyik mező ▼

Tag hozzáadás Új keresés

2. Keresés végrehajtása

Eredmények rendezése
 Begyűjtés dátuma ▼
 csökkenő

Második rendezési szempont
 Cím ▼
 csökkenő

Keresés

3. Keresőkérdések kezelése

19. sz. térkép ▼ Betöltés

Törlés

Mentsd el ezen a néven

Részletes keresés eredménye

Közös Kereső

KERESÉS
RÉSZLETES KERESÉS
ARCHÍVUMOK
ADMIN

Bejelentkezés

Az Ön felhasználó neve:
micsik
[Beállítások](#)
[Kilépés](#)

Kapcsolat

hektar@dsd.sztaki.hu
[HEKTÁR projekt](#)
[MTA SZTAKI DSD](#)
szotar.sztaki.hu

magyarul ▾

A keresőkérdés:: Típus tartalmaz *térkép* ÉS Bármelyik mező tartalmaz *Magyarország* ÉS Tér-idő vonatkozás tartalmaz *19*
[A keresőkérdés módosítása](#)

A keresés eredménye

1 - 3 összes: 3

Magyar Ország közönséges földképe[Metaadatok](#) [Tartalom](#)*Begyűjtés dátuma:* 2004-03-23 15:22:47*Téma:* Magyarország*Típus:* térkép(ek)*Kapcsolat:* Térképek, atlaszok, rajzok **Magyarországról**, a XIX. századból (<http://www.akm.exnet.hu/km/terkep/a19/>)*Tér-idő vonatkozás:* 19. sz.**Austro-Hungarian Empire; méretarány 1:2 700 000**[Metaadatok](#) [Tartalom](#)*Begyűjtés dátuma:* 2004-03-23 15:15:37*Típus:* térkép(ek)*Kapcsolat:* Térképek, atlaszok, rajzok **Magyarországról**, a XIX. századból (<http://www.akm.exnet.hu/km/terkep/a19/index.htm>)*Tér-idő vonatkozás:* 19. sz.

Magyarország

The 64 Counties of the Kingdom of Hungary in 1876[Metaadatok](#) [Tartalom](#)*Begyűjtés dátuma:* 2004-03-23 15:15:36*Típus:* térkép(ek)*Kapcsolat:* Vármegyék **Magyarországban** (<http://mek.oszk.hu/00100/00100/>)Térképek, atlaszok, rajzok **Magyarországról**, a XIX. századból. (<http://www.akm.exnet.hu/km/terkep/a19/index.htm>)*Tér-idő vonatkozás:* 19. sz.

Magyarország

A részletes keresés működése

- n Elemi kifejezésekből építkezve tetszőleges normálformás logikai kifejezés állítható össze
- n A keresőkifejezések könnyen olvashatók és értelmezhetők
- n Bármely DC mezőben lehet keresni, az értékkészletnek megfelelő kifejezésekkel
- n Az összeállított keresőkérdések elmenthetők és újra lefuttathatók
- n Az eredménylista többféle rendezése választható

Hogyan lehet nekem is OAI data providerem?

- n Az OAI csatlakozás tervezésének lényeges mozzanatai:
  - n Az archívum alapadatainak meghatározása
    - n Név, karbantartó, stb.
  - n Set-ek és hierarchiájuk meghatározása
  - n Azonosító séma definiálása
    - n pl. oai:mek.oszk.hu:MEK-1234
  - n Támogatott metaadatformátumok kiválasztása
    - n DC kötelező
  - n Metaadatrekord előállításának megtervezése
    - n pl. mi kerüljön a DC Format mezőbe?

- n A projekt megmutatta, hogy az OAI elv és technológia
  - n olcsó és könnyen implementálható
  - n alkalmas eltérő architektúrájú rendszerek összekapcsolására
- n A megvalósított architektúra az NDA (Nemzeti Digitális Adattár) előképének tekinthető
- n A bekapcsolt archívumok az OAI data provider révén a világon bárhol láthatóvá válnak

További információk

- n <http://hektar.sztaki.hu>
- n hektar@dsd.sztaki.hu